

fastet bærer Præg deraf. Havde Concipisten ikke havt Betænklichkeiten ved det, troer jeg, at det maatte have faaet en ganske anden Form. Havde han været opfyldt og gjennemtrængt af Erkjendelsen af, at Rægevirksomheden kan frigives, troer jeg ikke, at han samtidigt dermed vilde have gjort Forsøg paa de Indskrænkninger, paa de Baand, paa de Forsigtighedsregler, som indeholdes i Lovudkastet. Jeg troer, at det er Følelsen af, hvortil en fuldstændig Frigivelse af Rægevirksomheden kan føre, som netop har medført Forslaget om disse Baand, som jeg ikke vil kalde heldige alle. Jeg nærer Betænklichkeit ved Lovudkastet, fordi jeg troer, at en saadan Lov i sine Følger vil blive meget farlig, fordi jeg troer, at den for den Rettsende, den Uindviiede, ja jeg kan gjerne sige for den Overtroiste, vil kunne medføre store Under, fordi jeg troer, at saadanne Folk letteligt vilde falde i Hænderne paa dem, som hensynsløst og hjerteløst vilde misbruge den blot for deres egen Fordeel's Skyld. Disse Betænklichkeiten ere ogsaa blevne udtalte blandt Andet af det ærede 4de Medlem for 1ste Kreds (Behmann). Han yttrede, saavidt jeg husker, at han nærede store Betænklichkeiten ved Lovudkastet, men at han dog bødte sig for det og ikke troede at kunne modsætte sig det, fordi den Frihed, som det vil give, maa ansees som en Consequents af vor hele Lovgivnings Udvikling, af den fuldstændige personlige Frihed, som vor nuværende Lovgivning i det Hele hjemler. Ja, dersom det var saa, saa vilde der ikke kunne reises nogen anden Indvending mod Lovudkastet end den, at det langtfra er frit nok, og at alle de Baand, som det dog paalægger ved Siden af den Frihed, som det giver, ogsaa maa fjernes. Men nu er det vel vistnok saa, at vor Lovgivning hjemler den personlige Frihed, og at dens Hævdelse er et Princip i vor Lovgivning, men deraf følger dog neppe, at det skal føres igjennem i alle sine Consequenter og i alle Forhold. Jeg troer ogsaa at kunne sige, at det ingenlunde er Tilfældet, at Lovgivningen gjør dette. Dersom man nu hertil vil bemærke: „Ja, hvad der mangler deri, er kun Resten fra Fortiden, som vi efterhaanden maae søge at fjerne, idet vi efterhaanden føre de paagjældende Forhold ind

under det store Princip, som vor nuværende Lovgivning i sin Heelhed har slaaet fast“, — saa vil jeg derpaa svare, at det ingenlunde er saa, at det blot er den fra tidligere Tid bestaaende Lovgivning, ved hvilken der klæber saadanne Baand paa den personlige Frihed. Det er ogsaa den allerfænestes Tids Lovgivning, som viser, at Consequentsen ikke føres saa vidt, at Enhver skal kunne gjøre og lade, aldeles ubunden og uhindret, hvad han vil, naar det kun angaaer ham selv. Ganske vist kan Meget synes at tale for, at man skal have Lov til, hvad Ens Person og Ens Legeme angaaer, at stalle og valte, som man vil, men Lovgivningen har dog viist, at den ikke mener, at man har Lov til at gjøre det, og det endog i Retninger, som dog turde være mindre væsentlige og mindre betydningsfulde for Individet. En Mand har jo saaledes ingenlunde Lov til ubundet og uhildet at gjøre, hvad han selv vil, i Henseende til sine timelige Goder, til sin Eiendom. Og hvorfor skal en Mand dog ikke have Lov til at stalle og valte med sin Formue, som han vil? Hvorfor skal en Mand ikke have Lov til, naar han trænger til Penge, at søge at staffe sig dem paa den Maade, som han bedst veed og kan? Lovgivningen har dog ikke bestomindret sagt: „Nei, han maa ikke staffe sig dem undtagen til saa og saa høie Procenter“. Dette er altsaa et Baand paa den personlige Frihed, om det end ganske vist er knyttet til Eiendommen. Det forekommer mig ogsaa, at den Lov, som blev forhandlet her i forrige Session, og som angik Pantelaanernæringen, maa siges at indeholde et Baand paa den personlige Frihed. Jeg drøfter ikke her Spørgsmaalet om slige Loves Hensigtsmæssighed eller U hensigtsmæssighed, jeg har kun villet vise, at Lovgivningsmagten har holdt ved med en vis Begrændsning for den personlige Frihed, og jeg troer derfor ogsaa, at den vil være i Consequents med sig selv, naar den fastholder en vis Begrændsning i Henseende til Individernes Frihed i de Forhold, der angaae deres Legemer. Jeg skal iøvrigt ikke indlade mig nærmere paa Spørgsmaalet om, hvilke Goder eller hvilke Under Ophævelsen af den saakaldte Kvalfsalverlovgivning kan antages at ville medføre, thi jeg troer, at dette Spørgsmaal er drøftet saaledes